

Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1973

Af

ERIK HANSEN, PER SCHIERMACHER HANSEN
og BENT PORS NIELSEN

(With an English summary: Report of the Rarities Committee for 1973)

Sjældenhedsudvalget offentliggør herved sin årlige rapport over de godkendte forekomster af sjældne arter, som i løbet af 1973 har været forelagt udvalget.

Der har i årets løb været behandlet 109 sager, hvoraf de 67 blev godkendt, svarende til 62%, hvilket er lidt mindre end de foregående år.

Som følge af invasionerne af Korsnæb *Loxia curvirostra* og Gråsisken *Carduelis flammea* i vinterhalvåret 72/73 omfatter en væsentlig del af sagerne en række iagttagelser af Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera* og Hvidsisken *Carduelis horne-manni*. Det er iøvrigt meningen, at disse to arter for fremtiden udgår af SU's liste – se nedenfor.

Af de godkendte forekomster er der to nye arter for Danmark. Det er den nord-amerikanske Guldspætte *Colaptes auratus*, for hvis vedkommende man ikke helt kan udelukke muligheden for undslippelse fra fangenskab eller overførsel med skib. Den anden er Nordsanger *Phylloscopus borealis*, som i sin vestligste udbredelse når frem til de nordligste egne af Skandinavien. Sidstnævnte vil blive udførligt omtalt i en mindre meddelelse, se p. 145.

Hvert andet år foretages en revision af listen over arter, der kræves forelagt SU forinden offentliggørelse kan finde sted. Udvalget er kommet til det resultat, at følgende fem arter og tre racer fremover udgår: Topskarv, Søkonge, Lunde, Grønlandsk Digesmutte, Sydlig Blåhals, Gulhovedet Vipstjert, Hvidsisken og Hvidvinget Korsnæb.

Endvidere vil fugle, som helt oplagt må være undslupne fra fangenskab og hvis oprindelige udbredelsesområde ligger uden for den holarktiske region, ikke blive behandlet i udvalget. Regionen om-

fatter i grove træk Amerika nord for Mexico, Europa, Nordafrika, Mellemøsten og den resterende del af Asien nord for Himalaya.

Herefter vil listen over arter, der kræves forelagt SU, få følgende udseende:

Hvidnæbbet Lom
Albatrosser, også ubestemte
Lille Skråpe
Kuhls Skråpe
Storskråpe
Pelikaner, også ubestemte
Amerikansk Fregattfugl
Purpurhejre
Sølvhejre
Silkehejre
Kohejre
Tophejre
Nathejre
Dværghøjre
Amerikansk Rørdrum
Sort Ibis
Dværggås
Grønlandsk Blisgås
Rødhalsset Gås
Blåvinget And
Hvidøjet And
Halsbåndstrolch
Brilleand
Stellersand
Kongeederfugl
Kejserørn
Stor Skrigeørn
Lille Skrigeørn
Ørnevåge
Steppevåge
Steppehøg
Munkegrib
Gåsegrib
Ådselgrib
Slangeørn
Jagtfalk
Lille Tårnfalk
Amerikansk Tårnfalk
Tjur
Jomfrutrane
Dværgrørvagtel

Lille Rørvagtel
 Lille Sultanshøne
 Stortrappe
 Dværgrappe
 Kravetrappe
 Triel
 Braksvale, også ubestemte
 Sortvinget Braksvale
 Steppevibe
 Bartramsklire
 Sneppeklire, også ubestemte
 Damklire
 Gulbenet Klire
 Tereklire
 Stribet Ryle
 Prærieløber
 Stylteløber
 Wilsons Svømmesneppe
 Lille Kjove
 Ismåge
 Stor Sorthovedet Måge
 Sorthovedet Måge
 Sabinemåge
 Rosenmåge
 Hvidvinget Terne
 Dougallsterne
 Kortnæbbet Lomvie
 Steppehøne
 Østlig Turteldue
 Skadegøg
 Gulnæbbet Gøg
 Dværghornugle
 Stor Hornugle
 Sneugle
 Høgeugle
 Spurveugle
 Alpesejler
 Hvidrygget Spætte
 Mellemflagspætte
 Tretået Spætte
 Guldspætte
 Rødrygget Svale
 Korttået Lærke
 Pungmejse
 Sortstrubet Drossel
 Brundrossel
 Gulddrossel
 Sydlig Nattergal
 Flodsanger
 Stribet Græshoppesanger
 Stor Græshoppesanger
 Tamarisksanger
 Vandsanger
 Sibirisk Gærdesanger
 Hvidskægget Sanger
 Nordsanger
 Lundsanger
 Hvidbrynet Løvsanger
 Fuglekongesanger
 Bjergløvsanger
 Brun Fluesnapper
 Hvidhalset Fluesnapper
 Alpejernspurv
 Storpiber

Bjergpiber
 Rosenbrystet Tornskade
 Rødhovedet Tornskade
 Rosenstær
 Sort Trupial
 Krognæb
 Hætteværling
 Gærdeværling
 Dværgværling
 Pileværling
 Brunhovedet Værling

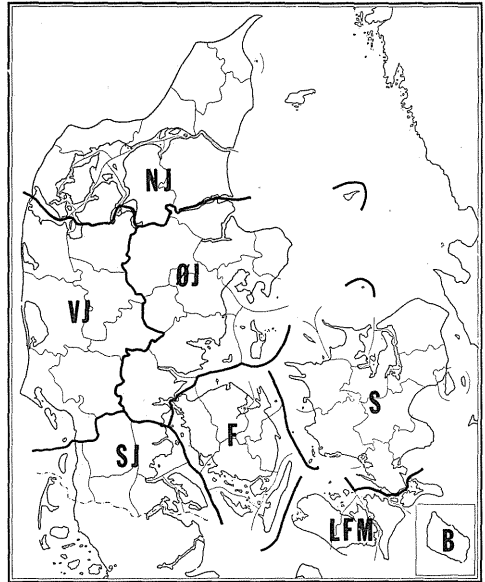

Fig. 1. Regionsinddelingen af Danmark. *The geographical regions of Denmark.*

Foruden de på ovennævnte liste opregnede arter, skal som hidtil alle for landet nye arter forelægges SU. Det gælder også for Færøernes og Grønlands vedkommende, hvorfra tillige usædvanlige iagttagelser kan indsendes.

Endvidere foretrækkes det fortsat at få indsendt meddelelser om usædvanlige forekomster til bedømmelse i SU. Det kan være masseoptræden af arter, der normalt forekommer i ringe antal eller enkeltvis. Nye eller sjældne ynglefund for landet skal også forelægges, tilligemed forekomster i utraditionel landsdel eller på usædvanlig årstid.

Med hensyn til vejledning om indsen-

delse af beskrivelser henvises til SU 71 (se litteraturlisten). Når intet andet er anført, gælder meddelelsen én fugl. Et + betyder skudt og et x dødfunden fugl. Færøske og grønlandske forekomster er samlet bagest i listen. Regionsinddelingen fremgår af fig. 1.

Stor Stormsvalpe *Oceanodroma leucorhoa*
1972: 27.12., Sjællandsbroen, København (S).
Niels Behrendt m.fl.
Usædvanlig lokalitet og tidspunkt.

Ubest. Pelikan *Pelecanus sp.*
1973: 12.9., Langeland (F), juv., Jørgen Bent Fussing.
Sandsynligvis undsluppen fangenskabsfugl. Farvefoto forelagt.

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*
1972: 5.8., Blokhus (NJ), Henrik Wejdling. – 20.10., Hanstholm (NJ), 1 flyvende langs kysten sammen med 6 Skarver *Ph. carbo*.
Er hermed udgået af SU's liste. Den må anses for at forekomme jævnlige i nordvestjyske farvande. Udvalget har i tidens løb godkendt ialt 12 fugle, som fordeler sig på følgende måde:

I	II	III	IV	V	VI
–	2	–	–	1	2
VII	VIII	IX	X	XI	XII
–	1	3	3	–	–

Den enlige forekomst fra maj stammer fra Christiansø (B), og iagttagelser fra indre danske farvande ønskes fortsat forelagt SU.

Silkehejre *Egretta garzetta*
1971: 27.6. og 3.7., Selbjerg Vejle (NJ), Uffe Gjøl Sørensen (DOF Ekskursion).

Hvidøjet And *Aythya nyroca*
1973: 5.6., Sæby Nordstrand (NJ), ♂, Egon W. Jensen.

Kejserørn *Aquila heliaca*
1971: 31.5., Skagen (NJ), mellemdragt, Jørgen Laursen.
3. danske forekomst.

Stor Skrigeørn *Aquila clanga*
1973: 25.4., Nivå (S), ad., Claus B. Andersen.

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina*
1973: 10.3., Møns Klint (LFM), subad., N.P. Andreassen. – 29.4., Ulfshale (LFM), Vibeke Tofte.

Marts-fuglen er usædvanlig tidlig.

Jagtfalk *Falco rusticolus*
1972: 24.9., Bygholm Vejle (NJ), Uffe Gjøl Sørensen.

Mellemkjovent *Stercorarius pomarinus*
1973: 28.5., Hjelm (ØJ), ad. lys, Kjeld Hansen.
Meget sjælden om foråret – dette er kun 2. forårsagttagelse. Se SU 71.

Lille Kjovent *Stercorarius longicaudus*
1973: 31.7., Søndervig (VJ), ad., Bent Møller Sørensen.

Sabinemåge *Xema sabini*
1973: 23.9., Blåvandshuk (VJ), juv., sammen med ca. 100 Rider *Rissa tridactyla*, Orla Balslev Jensen.

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*
1972: 21.10., Blåvandshuk (VJ), juv., Karsten Winding.
1973: 3.3., Glostrup (S), ad. i vinterdragt, Tim Andersen. – 9.6., Blåvandshuk (VJ), juv., B. Møller Sørensen.

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucoptera*
1972: 30.7., Præstø Fed (S), ad. sammen med 10 Sortterner *Chl. niger*, Erik Hansen.
Er i de senere år forekommet flere gange i det østlige Danmark.

Sødkonge *Plotus alle*
1970: 24.10., Vedersø Klit (VJ), 1 mod nord, K. Malling Olsen.
1972: 4.2., Grønhøj Strand (NJ), x olieramt, A. Pape Møller.
1973: 26.10., Korshage, Rørvig (S), 1 mod NV, E. Vikkelsø Rasmussen.

Er hermed udgået af SU's liste. Den må anses for at være en fåtallig, regelmæssig vintergæst i de danske farvande. Udvalget har i tidens løb godkendt ialt 75 fugle, som fordeler sig på følgende måde:

I	II	III	IV	V	VI
3	1	7	6	9	
VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	2	–	14	21	11

De fleste af iagttagelserne stammer fra farvandede Nordspøen, Skagerak, og Kattegat. For månederne marts – juli drejer det sig fortrinsvis om dødfundne fugle.

Lunde *Fratercula arctica*.
Udgår af listen. Den må anses for at være næsten regelmæssig omend fåtallig vintergæst i de vestlige og nordlige farvande. I tidens løb har udvalget godkendt ialt 50 fugle, som fordeler sig på følgende måde:

I	II	III	IV	V	VI
–	1	1	18	2	1

VII	VIII	IX	X	XI	XII
-	-	-	9	10	8

De fleste af forårsfuglene har været dødfundne, olieramte fugle.

Lille Flagspætte *Dendrocopus minor*.

1972: 27.6., Ulfshale, Møn (LFM), juv., blev fodret af ad., Peter Sunesen.

Den 3. danske yngleføremkomst.

Guldspætte *Colaptes auratus*

1972: 18.5., Ålborg (NJ), ♀, Hans Krabsen.

Første danske forekomst. Fuglen sad i en villa-have, og et vellignende farvefoto viste, at det var en hun. Arten yngler i U.S.A. og Canada; de nordlige bestande er trækfugle. Fuglen kan muligvis være overført med skib, og muligheden for undsluppen fangenskabfugl kan ikke helt udelukkes, men arten er en meget sjælden burfugl.

Rødrygget Svale *Hirundo daurica*.

1973: 16.6., Blåvand (VJ), ad., B. Møller Sørensen.

Korttået Lærke *Calandrella cinerea*.

1968: 22.5., Sydvestpynten, Amager (S), John Sandberg og H.P. Jensen.

Den anden danske forekomst; også den første var fra Amager.

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla*.

1973: 11.2., Herlufsholm (S), syng., Tim Andersen.

Første forekomst på Sjælland.

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*.

1973: 23.5., Hjelm (ØJ), ad. ringm., Kjeld Hansen.

Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula*.

1973: 3.5., Blåvand (VJ), ♂ ad., B. Møller Sørensen.

Er hermed udgået af listen. Forveksling med ad. af nominatracen er næppe mulig, og ♀ og juv. af de to racer kan ikke skelnes i felten. Udvalget har i tidens løb kun haft 8 forelagt, 4 fra april og 4 fra maj, og de blev alle godkendt. Racen kan ikke siges at være årligt forekommende i Danmark.

Fig. 2. Nordsanger *Phylloscopus borealis*, 22. maj 1968, Kongelunden, Amager. Den forringede billedkvalitet skyldes, at billedet er reproduceret efter et farvebillede. Foto John Sandberg. Arctic Warbler *Phylloscopus borealis*, 22nd May, 1968, Amager. The picture has been made from a colour transparency.

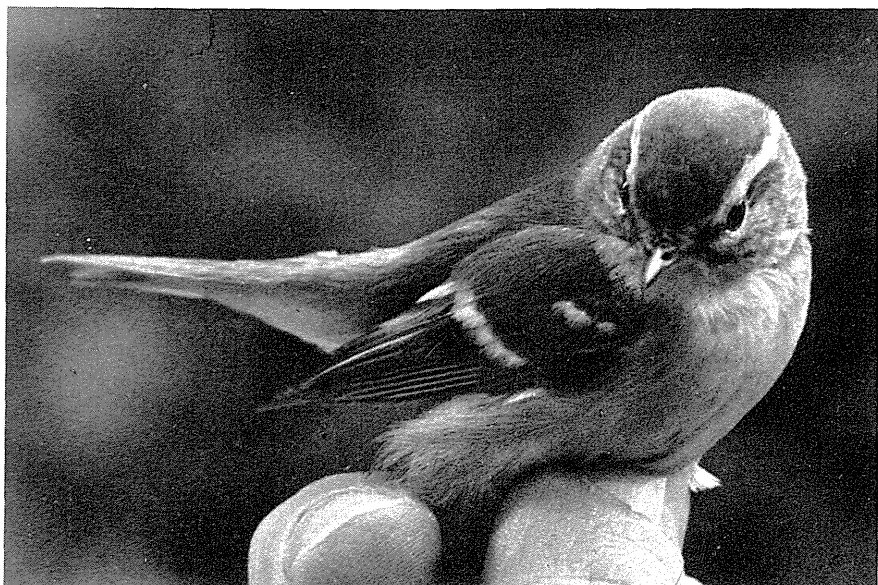

Fig. 3. Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*, 26. september 1967, Anholt. Foto KELD NIELSEN.

Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus*, 26th September, 1967, Anholt.

Flodsanger *Locustella fluviatilis*.

1973: 25.5.-6.6., Sønderskoven, Als (SJ), Bjarne Golles.

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*.

1973: 1.6., Pedersker (B), 2 (1 syng.), Jens Christensen. – 5.6., Kongelunden, Amager (S), syng., Stig Kærsgård Rasmussen. – 11.-23.6., Råby Ovede, Møn (LFM), syng., P. Schiermacher Hansen. – 28.6., Christiansø (B), Sven Koch.

Nordsanger *Phylloscopus borealis*.

1968: 22.5., Kongelunden, Amager (S), ringm., John Sandberg og H.P. Jensen.

Første danske forekomst. En mere udførlig omtale findes i mindre meddelelser, p. 145. Se også fig. 2.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*.

1967: 26.-27.9., Anholt (ØJ), 2 ringm., se fig. 3, John Sandberg og H.P. Jensen.

Gulhovedet Vipstjert *Motacilla flava flavissima*.

1973: 6.5., Ulfshale, Møn (LFM), 1 sammen med flere *flava* og 8 *thunbergi*, K. Malling Olsen.

Er hermed udgået af listen. Der har været flere ynglefund, de fleste i Vestjylland. Kun ♂♂ har kunnet racebestemmes.

Rosenbrystet Tornskade *Lanius minor*.

1973: 17.6., Tipperne (VJ), ad., B. Staugård Nielsen.

Rødhovedet Tornskade *Lanius senator*.

1972: 6.6., Århus (ØJ), ♀ ad., Knud Pedersen.

Rosenstær *Sturnus roseus*.

1973: 22.5., Thy (NJ), ad., Bent Schou.

Hvidsiskan *Carduelis hornemanni*.

1972: 26.10.-18.12., Kraghede (NJ), mindst 9, alle fanget, A. Pape Møller. – 11.11., Kollekolle, Furesøen (S), Lasse Bråe. – 25.11., Bygholmdæmningen (NJ), 2, Ejgil Sørensen.

1973: 3.2., Amager Fælled (S), Lars Påby. – 4.2., Vokslev, Himmerland (NJ), 2, U. Gjøl Sørensen. – 4.3., Hovvig (S), 3, E. Vikkel-sø Rasmussen. – 29.3., Blåvand (VJ), ringm., B. Møller Sørensen.

Er hermed udgået af listen. Den er forekommet i år med store Gråsiskaninvasioner. Fuglens status som selvstændig art er ikke helt afklaret, se iøvrigt SU 72.

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*.

1972: 14.3., Jægerspris (S), Olav B. Andersen. – 3.8., Skagen (NJ), ♂ ad., Arne Jensen. – 14.10., Vejby Strand (S), 2 ♂♂, B. Højer Larsen. – 31.10.-31.12., Rude Skov (S), ialt 12, heraf 4 ad. ♂♂, Jens Lind. – 9.11., Sønderskoven, Als (SJ), Bjarne Golles. – 19.11., Kraghede (NJ), fanget, A. Pape Møller. – 8.12., Padborg (SJ), ♀ /juv., Jens Lind. – 17.12., Søllerød (S), 8, Lars Påby.

1973: 1.1.-19.2., Rude Skov (S), mindst 7 højst 41, Jens Lind. – 13.1., Krogenberg Hegn (S), 2, Lars Bak. – 10.2., Kongelunden, Amager (S), Bjarne Rasmussen. – 3.3., Rungsted (S), Claus B. Andersen. – 12.3., Humlebæk (S), E. Krabbe.

Er hermed udgået af listen. Optræder invasionsartet, oftest sammen med Lille Korsnæb *Loxia curvirostra*. I tidens løb har udvalget godkendt min. 105 ex. (i enkelte tilfælde har flokstyrrelsen kun været skønnet), og fordelingen har været den følgende:

I	II	III	IV	V	VI
9	19	6	2	–	15
VII	VIII	IX	X	XI	XII
–	3	7	13	19	18

Den ret store spredning over det meste af året er bemærkelsesværdig.

Hætteværpling *Emberiza melanocephala*.
1972: 20.12., Birkelse (NJ), A. Pape Møller.
Sandsynligvis en undsluppen burfugl.

Pileværpling *Emberiza rustica*.
1967: 27.9., Anholt (ØJ), ringm., John Sandberg.
Den anden danske forekomst.

Dværgværpling *Emberiza pusilla*.
1973: 17.5., Tipperne (VJ), ringm., se fig. 4, B. Staugård Nielsen.

FÆRØERNE OG GRØNLAND

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*.
1972: 24.6., Hvalvik, Streymoy, Færøerne, 3 ♂♂, Jan Dyck.

Vagtel *Coturnix coturnix*.
Et kuld æg fundet på Sørvåg i tidsrummet 1958-1960. Et af æggene befinder sig nu på Zoologisk Museum i København. Første ynglefund på Færøerne i dette århundrede.

Bairds Ryle *Calidris bairdii*.
1973: 27.6., Peary Land, Nordgrønland, ad., Hans Meltofte.
Ynglefugl i NV Grønland, men er ikke tidligere fundet i Peary Land.

Rosenmåge *Rhodostethia rosea*
1966: 25.6., Egedesminde, Grønland, ♂ ad. +P. Schiermacher Hansen.
Se DOFT (1974) 68: p. 67.

Fjordterne *Sterna hirundo*
1972: 24.6., Streymoy Færøerne, flere ex., det ene findes på Zoologisk Museum i København, Jan Dyck.
Første forekomst på Færøerne, se FO (1973) 15: 72-73.

Fig. 4. Dværgværpling *Emberiza pusilla*, 17. maj 1973, Tipperne. Foto BENT STAUGÅRD NIELSEN.
Little Bunting *Emberiza pusilla*, 17th May, 1973, Tipperne, West Jutland.

ENGLISH SUMMARY

Report of the Rarities Committee for 1973

The report deals with 67 records of 41 species which were approved by the committee during 1973. The arrangement of the report follows that of previous reports in this journal. For each record is mentioned date, locality and geographical region (Fig. 1) in brackets, number of birds if more than one, sex and age if known, and other relevant data, e.g. singing, ringed, found dead (x), shot (+), and name of observer. If the record already has been published in one of the society's journals there is a brief reference not mentioned in the list of literature. Records from the Faeroes and Greenland are listed at the end.

Two species were new to Denmark, the North American Yellow-shafted Flicker *Colaptes auratus*, and the Arctic Warbler *Phylloscopus*

borealis (Fig. 2). Short-toed Lark *Calandrella cinerea* and Rustic Bunting *Emberiza rustica* were seen for the second time, and Imperial Eagle *Aquila heliaca* for the third time. There was a third breeding record of Lesser Spotted Woodpecker *Dendrocopus minor*. It was ascertained that the Quail *Coturnix coturnix* had bred in the Faeroes between 1958 and 1960 for the first time in this century, and also in the Faeroes, the Common Tern *Sterna hirundo* was found for the first time, probably breeding.

Manuskriptet modtaget 24. juli 1974

Forfatternes adresser:

E.H.: Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, 2100 Ø.

P.S.H.: Magleby Centralskole, 4791 Borre – Møn.

B.P.N.: Hammershøj, Tuborgvej 181, 2400 Kbh. NV.